DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

14. september 2004*

I sag C-19/03,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF,

indgivet af Landgericht München I (Tyskland) ved afgørelse af 17. december 2002, indgået til Domstolen den 20. januar 2003, i sagen:

Verbraucher-Zentrale Hamburg eV

mod

O2 (Germany) GmbH & Co. OHG,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, afdelingsformændene P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet (refererende dommer) og J.N. Cunha Rodrigues samt dommerne R. Schintgen, F. Macken, N. Colneric og S. von Bahr,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: M. Poiares Maduro
justitssekretær: ekspeditionssekretær Múgica Azarmendi,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 13. januar 2004,

efter at der er afgivet indlæg af:

— O2 (Germany) GmbH & Co. OHG ved Rechtsanwalt P. Neuwald

— Kommissionen for de Europæiske Fællesskaber ved U. Wölker og P. Aalto, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 25. marts 2004,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5 i Rådets forordning (EF) nr. 1103/97 af 17. juni 1997 om visse bestemmelser vedrørende indførelsen af euroen (EFT L 162, s. 1).

2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en sag mellem Verbraucher-Zentrale Hamburg eV (herefter »Verbraucher-Zentrale«) og O2 (Germany) GmbH & Co. OHG (herefter »O2«) vedrørende de betingelser, O2 benyttede ved omregningen til euro og afrundingen af den minutpris for telekommunikation, der var anført i selskabets kontrakter, og som indtil da havde været udtrykt i tyske mark.

Fællesskabsbestemmelser

3 Artikel 3 i forordning nr. 1103/97 har følgende ordlyd:

»Indførelsen af euroen ændrer ikke betingelserne i et retligt instrument, fritager ikke for opfyldelse af betingelserne i et retligt instrument og giver ikke nogen af parterne ret til ensidigt at ændre eller bringe et sådant retligt instrument til ophør. Denne bestemmelse gælder med forbehold af parternes eventuelle aftaler.«

4 Samme forordnings artikel 4 er affattet således:

»1. Omregningskurserne vedtages som en euro udtrykt i hver af de nationale valutaer i de deltagende medlemsstater. De vedtages med seks betydende cifre.

2. Omregningskurserne afrundes eller afkortes ikke, når der foretages omregninger.

3. Omregningskurserne anvendes til omregninger begge veje mellem euroenheden og de nationale valutaenheder. Der anvendes ikke omvendte kurser afledt af omregningskurserne.

4. Pengebeløb, der skal omregnes fra den ene nationale valutaenhed til den anden, omregnes først til et pengebeløb udtrykt i euroenheden, hvilket beløb kan afrundes til mindst tre decimaler, og omregnes derefter til den anden nationale valutaenhed. Alternative omregningsmetoder må kun anvendes, hvis de giver samme resultat.«

5 Forordningens artikel 5 har følgende ordlyd:

»Pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, når der foretages en afrunding efter en omregning til euroenheden i henhold til artikel 4, afrundes opad eller nedad til nærmeste cent. Pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, og som skal omregnes til en national valutaenhed, afrundes opad eller nedad til nærmeste underenhed, eller i tilfælde af, at der ikke findes en underenhed, til nærmeste enhed, eller i henhold til national lov eller praksis til et multiplum eller en brøkdel af den nationale valutaenheds underenhed eller enhed. Hvis anvendelsen af omregningskursen giver et resultat, der ligger nøjagtig i midten, afrundes beløbet opad.«

6 Artikel 14 i Rådets forordning (EF) nr. 974/98 af 3. maj 1998 om indførelse af euroen (EFT L 139, s. 1) bestemmer:

»Såfremt der i retlige instrumenter, der foreligger ved overgangsperiodens udløb, henvises til de nationale valutaenheder, skal disse henvisninger læses som henvisninger til euroenheden i henhold til de respektive omregningskurser. De afrundingsregler, der er fastsat i forordning (EF) nr. 1103/97, finder anvendelse.«

7 Ifølge artikel 13 i forordning nr. 974/98 finder artikel 14 anvendelse »fra overgangsperiodens udløb«. Denne periode er i forordningens artikel 1 defineret således: »overgangsperiode: Det tidsrum, der begynder den 1. januar 1999 og slutter den 31. december 2001«.

8 I henhold til artikel 1 i Rådets forordning (EF) nr. 2866/98 af 31. december 1998 om omregningskurserne mellem euroen og valutaerne i de medlemsstater, der indfører euroen (EFT L 359, s. 1), er den uigenkaldeligt fastlåste omregningskurs mellem den tyske mark og euroen 1 EUR = 1,95583 mark.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

9 O2, som indtil april 2002 hed VIAG Interkom GmbH & Co., er et mobiltelefonselskab med hjemsted i München (Forbundsrepublikken Tyskland). I selskabets kontrakter er tarifferne angivet som en minutpris, der varierer, alt efter hvilken af de tilbudte tariffer kunden har valgt. Kontrakterne indeholder også en bestemmelse om, at de enkeltbeløb, som faktureres for hvert telefonopkald, beregnes på grundlag af enheder på ti sekunder.

10 Inden overgangen til euroen var minutprisen for O2's forskellige tariffer angivet i D-mark, med to decimaler, f.eks. 0,05 DEM for en af tarifferne (»Genion Home«-tariffen) for opkald efter kl. 21.00 til fastnettet. Prisen pr. enhed ifølge denne tarif var 0,00833 DEM, og prisen for et opkald på 10 minutter var 0,5 DEM.

11 I sommeren 2001 omregnede O2 beløbene i sine mobiltelefonkontrakter fra D-mark til euro. Ved anvendelse af omregningskursen 1,95583 DEM = 1 EUR, som var fastsat i artikel 1 i forordning nr. 2866/98, blev minutprisen i henhold til ovennævnte tarif, som udgjorde 0,02556 EUR — og idet der kun anvendtes de fem første decimaler — afrundet til nærmeste cent, dvs. den højeste cent, og derfor fastsat til 0,03 EUR.

12 Efter at have fastslået, at anvendelsen af omregnings- og afrundingssatsen havde til virkning at forhøje prisen for opkald i henhold til denne tarif, idet prisen for et opkald på ti minutter udgjorde 0,3 EUR, dvs. 0,59 DEM i stedet for 0,5 DEM tidligere, fandt Verbraucher-Zentrale (en organisation med kompetence til at forfølge overtrædelser af forbrugerbeskyttelseslove), at O2 havde tilsidesat de principper om kontraktkontinuitet og størst mulig omregningsnøjagtighed, der er fastsat i forordning nr. 1103/97 og nr. 2866/98.

13 Ved stævning af 20. februar 2002 anlagde Verbraucher-Zentrale sag ved Landgericht med påstand om, at minutprisen i O2's kontrakter ikke var et beløb, der skal betales eller kontoføres, jf. artikel 5 i forordning nr. 1103/97. Ifølge Verbraucher-Zentrale er denne pris blot et mellembeløb, som ikke bør være en genstand for afrunding. Omregningen og afrundingen af denne pris har negative følger for forbrugerne, idet forordning nr. 1103/97 har til formål netop at beskytte forbrugerne.

14 O2 har heroverfor gjort gældende, at minutprisen både udgør det element, som er afgørende for prissammenligninger mellem mobiltelefoniudbyderne, og, ligesom alle priser, et beløb, der skal betales af forbrugeren, jf. artikel 5 i forordning nr. 1103/97, samt et beløb, der skal kontoføres, jf. samme artikel. En angivelse af minutpriser med flere decimaler er i strid med principperne om klarhed og korrekthed ved prisangivelse, som indeholdt i de nationale bestemmelser om angivelse af priser. O2 har desuden anført, at minutpriserne for opkald henhørende under andre tariffer end den, som Verbraucher-Zentrales havde citeret som eksempel, var faldet som følge af omregning og afrunding, således at O2's kunder i det hele ikke havde lidt under selskabets overgang til euroen.

15 Landgericht har bemærket, at forbrugerbeskyttelse er et af formålene med forordning nr. 1103/97. O2 var ifølge Landgericht ikke i henhold til national lovgivning vedrørende angivelse af priser forpligtet til at omregne til euro og afrunde sine minutpriser, og en angivelse i mark kunne opfylde kravene i den nationale lovgivning. Landgericht har understreget, at der kun kan antages at foreligge en tilsidesættelse af artikel 5 i forordning nr. 1103/97, hvis minutprisen i kontrakterne ikke er beløb, der skal betales eller kontoføres i denne bestemmelses forstand, og hvis det fremgår af nævnte forordning, at andre beløb end dem, der skal betales eller kontoføres, ikke kunne afrundes.

16 Landgericht har henvist til ordlyden af artikel 5 i forordning nr. 1103/97 og udtalt, at minutprisen kun var et beregningsgrundlag og således hverken det beløb, som kunden skulle betale, eller det af O2 kontoførte beløb. Landgericht fandt, at O2 ved denne omregning og afrunding havde misligholdt sin kontraktlige forpligtelse til at levere teletjenester til en bestemt minutpris, idet artikel 3 i forordning nr. 1103/97 fastsætter, at indførelsen af euroen og de hertil nødvendige omregninger ikke fritager for opfyldelse af betingelserne i et retligt instrument. Den har imidlertid bemærket, at minutprisen rent faktisk er det afgørende sammenligningskriterium for forbrugerne, og at det ikke var formålstjenligt med henblik på overgangen til euro at fortsætte med at angive prisen i national valuta eller med et ubegrænset antal decimaler.

17 Da Landgericht München fandt, at der tilsyneladende forelå en diskrepans mellem en ordlydsfortolkning og en formålsfortolkning af forordning nr. 1103/97, har den udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97 forstås således, at det i et civilretligt kontraktforhold kun er en given regnings slutbeløb, eller en heri anført enkeltpost, der kan eller skal afrundes, eller udgør en kontraktligt fastsat enhedspris/tarif (her: minutprisen) ligeledes et pengebeløb, der skal betales eller kontoføres i den nævnte bestemmelses forstand? Er det relevant for besvarelsen af spørgsmålet om, hvorvidt en tarif er et pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, således som udtrykket er anvendt i artikel 5 i forordning 1103/97, om denne tarif andrager et bestemt multiplum (her: seks gange) af den enhed, der ligger til grund for beregningen af regningens slutbeløb (her: 10-sekunders-takt), eller om tariffen for forbrugerne udgør den afgørende regningsstørrelse?

2) Skal forordning nr. 1103/97 (navnlig artikel 5) forstås således, at denne udgør en udtømmende ordning i den forstand, at pengebeløb, der ikke skal betales eller kontoføres (såfremt sådanne findes), ikke må afrundes på den måde, der er beskrevet i artikel 5, altså enten fortsat skal angives i den tidligere nationale valuta eller således, at det nøjagtige omregningsresultat skal angives?«

Det første præjudicielle spørgsmål

18 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en tarif som den minutpris, O2 fakturerer sine kunders telefonsamtaler, udgør et pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, i den forstand, hvori udtrykket er

anvendt i artikel 5, første punktum, i forordning 1103/97, eller om kun det endelige beløb, der faktisk faktureres kunden, udgør et sådant beløb.

Indlæg for Domstolen

19 O2 har gjort gældende, at det har foretaget en korrekt anvendelse af afrundingsreglen i artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97, og at dets kunder i det hele ikke har lidt under dets valg af afrundingsmetode; overgangen til euroen resulterede både, alt afhængig af minutprisen, i forhøjelser og nedsættelser af tariffer.

20 O2 har gjort gældende, at hovedsagen kun drejer sig om muligheden for at omregne til euro og afrunde minutpriserne, og ikke om afrundingsmetoderne med hensyn til disse priser efter omregning. Det er således kun fortolkningen af artikel 4 i forordning nr. 1103/97 vedrørende muligheden for omregning og afrunding, der er afgørende, idet forordningens artikel 5, første punktum, kun fastsætter afrundingsmetoderne med hensyn til pengebeløb.

21 O2 har anført, at det har efterkommet bestemmelserne i artikel 4, stk. 2 og stk. 3, i forordning nr. 1103/97. O2 har hverken afrundet eller afkortet omregningskurserne ved omregningen, men har anvendt den fastlåste omregningskurs mellem den tyske mark og euroen. Forordningens artikel 4, stk. 4, finder ikke anvendelse, for så vidt som intet pengebeløb er blevet omregnet fra en national valuta til en anden.

22 Hverken disse artikler eller nogen anden fællesskabsbestemmelse begrænser anvendelsen af afrundingsreglen i artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97 til kun at omfatte det samlede beløb, som faktureres kunden. Navnlig indeholder nævnte forordnings artikel 4 ingen regel, der forbyder omregningen og afrundingen af et beløb som minutprisen, som udgør det afgørende beløb, der er aftalt med forbrugeren som faktureringsenhed for opkald. Kommissionen har i øvrigt anerkendt, at begge omregningsmetoder, den første bestående i at omregne hvert mellembeløb og den anden bestående i kun at omregne slutbeløbet, er forenelige med reglerne for afrunding som defineret i forordningerne om euroen.

23 O2 har afslutningsvis gjort gældende, at minutprisen udgør det pengebeløb, der er aftalt med kunden, og således faktisk svarer til et »pengebeløb, der skal betales«, jf. artikel 5, første punktum, i forordning 1103/97, og som afrundingsreglen finder anvendelse på. Under alle omstændigheder skal denne pris, der ligger til grund for faktureringen af telefonopkald, anses for et »pengebeløb, der skal kontoføres«, i samme bestemmelses forstand. Det er uden betydning, med henblik på gennemgangen af det præjudicielle spørgsmål, om en tarif såsom minutprisen hviler på et bestemt multiplum af enheder, der anvendes som grundlag for beregningen af fakturaens slutbeløb, eller om tariffen for forbrugeren udgør det afgørende sammenligningsgrundlag.

24 Kommissionen har anført, at forordning nr. 1103/97 ikke giver en definition af de pengebeløb, »der skal betales eller kontoføres«. Det følger af 11. betragtning til forordningen, hvorefter indførelsen af euroen forudsætter afrunding af pengebeløb, at afrundingsreglerne kun bør omfatte de elementer, der er uomgængelige for overgangen til euroen.

25 Da den mindste underenhed af euroen er en cent, bør alle beløb, der af praktiske årsager ikke kan være mindre end denne mindste underenhed, derfor anses for beløb, der skal betales eller kontoføres og derfor afrundes til nærmeste cent. Det forholder sig således f.eks. med hensyn til pengegæld eller beløb, der er anført i kontoudtog eller i regnskabsopgørelser.

26 Derimod skal beløb, som alene anvendes til beregning af sådanne beløb, såsom den i hovedsagen omhandlede minutpris, for hvilken en højere grad af præcision ikke medfører praktiske problemer, anses for at være et mellembeløb, som ikke skal afrundes efter betingelserne i artikel 5 i forordning nr. 1103/97. Den omstændighed, at minutprisen er det afgørende sammenligningskriterium for forbrugeren, er uden betydning for denne vurdering. I øvrigt har visse af O2's konkurrenter afrundet deres minutpris omregnet til euro med fire decimaler og ikke til den nærmeste cent.

27 Artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97 skal derfor fortolkes således, at bestemmelsen ikke omfatter beløb såsom minutpriserne i O2's kontrakter.

Domstolens svar

28 Forordning nr. 1103/97 giver ingen definition af begrebet »pengebeløb, der skal betales eller kontoføres«, i artikel 5, første punktum.

29 Selv om denne bestemmelses ordlyd klart indebærer, at dette begreb omfatter dels beløb, som giver anledning til forbrugerens betaling, dvs. alle former for pengegæld, dels beløb, som er indeholdt i regnskabsdokumenter eller kontoudtog, gør den det ikke muligt at fastslå, hvorvidt det nævnte begreb ligeledes omfatter monetære beløb, såsom O2's minutpris, der anvendes som grundlag for beregningen af den pris, som forbrugeren skal betale.

30 Da der ikke fremgår andre oplysninger af ordlyden af forordning nr. 1103/97, er det forordningens formål, der skal tages i betragtning.

31 Det fremgår af betragtningerne til forordningen og dennes bestemmelser set under ét, at denne forordning skal sikre, at overgangen til den fælles valuta sker uden at berøre forpligtelser, der allerede er indgået af borgere og virksomheder. Med dette formål for øje anføres det i fjerde betragtning, at »retlig sikkerhed på et tidligt stadium vil give borgeres og virksomheders forberedelser mulighed for at ske under gode betingelser«. Det fremgår af syvende betragtning, at »det er et almindeligt anerkendt retsprincip, at kontinuiteten i aftaler og andre retlige instrumenter ikke påvirkes af indførelsen af en ny valuta«. Samme betragtning præciserer, at formålet med bestemmelserne i forordning nr. 1103/97 vedrørende princippet om kontinuitet i aftaler er at »give de økonomiske agenter, herunder navnlig forbrugerne, den nødvendige retlige sikkerhed og transparens [...]«. Artikel 3, første punktum, i forordning nr. 1103/97 bestemmer: »[I]ndførelsen af euroen ændrer ikke betingelserne i et retligt instrument, fritager ikke for opfyldelse af betingelserne i et retligt instrument og giver ikke nogen af parterne ret til ensidigt at ændre eller bringe et sådant retligt instrument til ophør.«

32 Det er et led i det formål, der tilsigter at sikre neutraliteten i overgangen til euroen, at der fastsættes regler vedrørende omregningerne. I forsøget på at opnå den størst mulige neutralitet i disse omregninger, for borgerne og for virksomhederne, forudsættes det, at der er »en høj grad af nøjagtighed i omregningerne«, jf. 12. betragtning til forordningen. Det bestemmes således i artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1103/97, at omregningskurserne »vedtages med seks betydende cifre«. Det fremgår af samme artikels stk. 2, at »omregningskurserne [ikke] afrundes eller afkortes [...], når der foretages omregninger«, og af stk. 3, at »der [ikke] anvendes [...] omvendte kurser afledt af omregningskurserne«, idet sidstnævnte bestemmelse ifølge tiende betragtning til forordning nr. 1103/97 skal sikre, at der ikke er »væsentlige unøjagtigheder navnlig i tilfælde af store beløb«.

33 Med henblik på at opnå samme neutralitetsformål ved overgangen til euroen anføres det i 11. betragtning til forordning nr. 1103/97, at reglerne for afrunding af pengebeløb ikke »berører [...] afrundingspraksis, sædvaner eller nationale bestemmelser, som giver mellemudregninger større nøjagtighed«.

34 Det følger af denne gennemgang af formålene med forordning nr. 1103/97, og særligt af henvisningen i 11. betragtning til nationale bestemmelser om afrunding af pengebeløb, at forordningen kun fastsætter minimumsregler vedrørende afrunding af visse beløb og overlader det til de nationale myndigheder at opretholde og vedtage regler, som gør det muligt at bidrage på en bedre måde til formålet om neutralitet ved overgangen til den fælles valuta. Selve ordlyden af 11. betragtning antyder, at reglerne for afrunding af pengebeløb i forordning nr. 1103/97 ikke har til formål udtømmende at regulere de mellemudregninger, der vedrører disse beløb.

35 Hvis den blev fortolket således, at den omfattede alle former for pengebeløb, herunder også dem, som ikke giver anledning til betaling eller kontoføring, ville artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97 kræve overholdelse af en afrundingsregel, som ikke i alle tilfælde ville stemme overens med den grad af nøjagtighed, som neutralitetsformålet ved indførelsen af euroen indebærer, og som derefter ville kunne skade de mere præcise regler på nationalt plan.

36 Artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97 skal derfor ikke fortolkes vidt. Bestemmelsen kan kun, som Kommissionen med rette har anført, omfatte de pengebeløb, som er nævnt i denne doms præmis 29, og med hensyn til hvilke praktiske hensyn, det være sig handels-, regnskabsmæssige eller finansielle, ikke alene begrunder, men også kræver en afrunding til nærmeste cent.

37 Da den mindste monetære underenhed af euroen er en cent, kan den pris, som faktisk betales af forbrugeren, når han betaler denne pris i penge, kun udtrykkes i den nærmeste cent. Da fakturaerne er afrundet til den nærmeste cent, kan de regnskabsdokumenter og kontoudtog, der svarer til disse fakturaer, kun opstilles med samme grad af præcision.

38 Ganske vist har udviklingen af elektroniske betalingsmidler, såsom bankkort og bankoverførsler, tilladt en grad af præcision, der går videre end denne underenhed. Indlysende praktiske hensyn udelukker imidlertid, at sådanne krav, der ikke under alle omstændigheder kan overholdes med hensyn til betalinger i papirpenge, pålægges virksomheder og borgere.

39 Fællesskabslovgiver, der var opmærksom på de uundgåelige unøjagtigheder, der er forbundet ved afrunding af pengebeløb til nærmest cent, har derfor begrænset sig til at foreskrive, at denne praksis bør anvendes på pengebeløb, der giver anledning til betaling eller kontoføring, og har i artikel 5, sidste punktum, i forordning nr. 1103/97 præciseret, at hvis »anvendelsen af omregningskursen giver et resultat, der ligger nøjagtig i midten, afrundes beløbet opad«.

40 Hvad angår en tarif som den i hovedsagen omhandlede minutpris er der ingen praktisk grund til i alle tilfælde at afrunde dens beløb til to decimaler. Tariffen pr. enhed for varer og tjenesteydelser kan i virkeligheden fremstilles med en meget højere grad af præcision, hvilket talrige erhvervsdrivendes praksis har vist. Et sådant beløb faktureres ikke reelt kunden og betales heller ikke af denne, og det er ikke anført i noget regnskabsdokument eller kontoudtog. Under disse omstændigheder udgør det ikke et pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, jf. artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97. Det skal derfor ikke i alle tilfælde afrundes til nærmeste cent.

41 Den omstændighed, at denne tarif er det afgørende element for prisen på varer eller tjenesteydelser, som tilbydes forbrugerne, er uden betydning for denne vurdering. Angivelsen af en tarif med en grad af præcision, der er begrænset til to decimaler, er ikke nødvendigvis den bedste metode til at sikre en fuldstændig information af forbrugerne.

42 Den omstændighed, at tariffen er baseret på et bestemt multiplum (her: det seksdobbelte) af den enhed, der anvendes som grundlag (her: 10-sekunders takt) for beregningen af fakturaens slutbeløb, har heller ikke betydning for besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål. Da denne tarif ikke er det beløb, som forbrugeren faktisk betaler, er det ikke et pengebeløb, der skal betales eller kontoføres i henhold til forordning nr. 1103/97, uanset dens udformning eller beregningsmetode.

43 Herefter skal det første præjudicielle spørgsmål besvares med, at en tarif som den i hovedsagen omhandlede minutpris ikke udgør et pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, i den forstand hvori udtrykket er anvendt i artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97, og derfor ikke i alle tilfælde skal afrundes til nærmeste cent. Den omstændighed, at tariffen er baseret på et bestemt multiplum af den enhed, der anvendes som grundlag for beregningen af fakturaens slutbeløb, eller at den nævnte tarif for forbrugeren er det afgørende element for prisen på varer eller tjenesteydelser, er uden betydning for denne vurdering.

Det andet præjudicielle spørgsmål

44 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 1103/97, navnlig dens artikel 5, første punktum, skal fortolkes således, at den er til hinder for, at andre beløb end dem, der skal betales eller kontoføres, afrundes til nærmeste cent.

Indlæg for Domstolen

45 O2 har gjort gældende, at alle pengebeløb udgør beløb, der skal betales eller kontoføres, og at de alle kan omregnes og derfor afrundes i henhold til reglerne i artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97. Såfremt disse pengebeløb hverken skulle betales eller kontoføres, ville de falde uden for forordningens regler om afrunding og følgelig forblive udtrykt i den tidligere nationale valuta, eller med en præcis angivelse af resultatet af omregningen, hvilket ville være uforeneligt med formålet med en hurtig overgang til euroen.

46 O2 har subsidiært anført, for det tilfælde, at minutprisen ikke anses for et pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, jf. artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97, at denne bestemmelse skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at andre beløb, såsom den i hovedsagen omhandlede minutpris, kan afrundes til nærmeste cent.

47 Kommissionen har gjort gældende, at man ikke af den omstændighed, at andre former for pengebeløb ikke er omtalt i nævnte bestemmelse, kan udlede et generelt forbud mod at afrunde andre pengebeløb, hvilket ville have krævet, at det var kommet udtrykkeligt til udtryk, selv om forordningen er baseret på princippet om, at omregningen skal foretages med den størst mulige præcision. Artikel 5 vedrører derfor kun afrundingen af de beløb, som er omhandlet i bestemmelsen, idet den fastsætter en minimumsgrad af præcision og ikke er til hinder for, at national lovgivning med hensyn til andre beløb tilsigter at nå en højere grad af præcision, navnlig på grundlag af mellemudregninger.

Domstolens svar

48 Som det fremgår af svaret på det første spørgsmål, er der i artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97 fastsat en afrundingsregel, som kun finder anvendelse på de pengebeløb, der er nævnt i denne bestemmelse. Hvad angår de andre bestemmelser i samme forordning indeholder de ingen regler om afrunding med hensyn til andre pengebeløb, såsom tarifferne pr. enhed for varer og tjenesteydelser eller de mellembeløb, der gør det muligt at beregne de pengebeløb, der skal betales eller kontoføres. Navnlig under hensyn til værdiforskellene mellem medlemsstaternes tidligere monetære enheder kunne forordning nr. 1103/97 ikke på ensartet måde for alle de medlemsstater, der indførte euroen, fastlægge den grad af præcision, der ville være nødvendig for afrundinger vedrørende de nævnte tariffer eller mellembeløb.

49 Den omstændighed, at forordning nr. 1103/97 ikke selv fastsætter præcisionsgraden for afrundinger med hensyn til andre pengebeløb, indebærer imidlertid ikke, at disse afrundinger falder uden for anvendelsesområdet for det almindelige princip om kontraktkontinuitet, som forordningens artikel 3 er udtryk for, og heller ikke, at de kan være i strid med det formål om neutralitet ved overgangen til euroen, der forfølges med forordningen.

50 For det første bemærkes, at reglen om afrunding til nærmeste cent, jf. artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97, og den regel i samme artikels sidste punktum, der supplerer reglen, hvorefter visse pengebeløb afrundes opad til nærmeste cent, kun er pålagt de erhvervsdrivende af praktiske årsager.

51 Den samlede virkning af de to regler bevirker en relativ unøjagtighed med hensyn til resultatet af omregningen til euro af værdien af varer og tjenesteydelser, en unøjagtighed, der endog kan medføre en ikke ubetydelig ændring af de priser, der er aftalt i kontrakter, og således føre til en manglende efterlevelse af kravene om kontraktkontinuitet og neutralitet ved overgangen til euroen. Det følger heraf, at en afrunding, der er begrænset til to decimaler, af andre pengebeløb end dem, som er nævnt i artikel 5, første punktum, i forordning nr. 1103/97, ikke i alle tilfælde kan opfylde den betingelse om præcision, som følger af de nævnte krav, heller ikke selv om det antages, at en sådan afrundingspraksis ikke er udelukket i henhold til nationale bestemmelser.

52 For det andet følger det af 11. betragtning til forordning nr. 1103/97, hvorefter afrundingsreglerne ikke »berører [...] afrundingspraksis, sædvaner eller nationale bestemmelser, som giver mellemudregninger større nøjagtighed«, at forordningens forfattere ikke har bemyndiget de nationale myndigheder til at fravige kravene om kontinuitet og neutralitet i forbindelse med fastsættelsen af de nærmere regler om afrundinger, som finder anvendelse på tariffer eller mellembeløb.

53 Det fremgår af disse bemærkninger, at selv om forordning nr. 1103/97 ikke generelt er til hinder for, at andre pengebeløb end dem, som er nævnt i forordningens artikel 5, første punktum, afrundes til nærmeste cent, kræves det også, at denne afrundingsmetode ikke berører de kontraktlige forpligtelser, de erhvervsdrivende, herunder forbrugerne, har indgået, og at metoden ikke har nogen reel virkning på de priser, der faktisk skal betales.

54 Når den pris, der skal betales, er resultatet af, at et betydeligt antal mellemudregninger er lagt til grund, kan en afrunding til nærmeste cent af enhedstariffen for disse varer og tjenesteydelser eller for hvert af de mellembeløb, der indgår i faktureringen, have en reel indvirkning på den pris, som forbrugerne faktisk betaler. Hvis det ikke på forhånd er aftalt mellem parterne i den pågældende kontrakt, er et sådant prisudsving i strid med det princip om kontraktkontinuitet og det formål om neutralitet ved overgangen til euroen, som forordning nr. 1103/97 tilsigter at sikre.

55 Det tilkommer den nationale ret i den tvist, som den er blevet forelagt, at efterprøve, hvorvidt anvendelsen af reglen om afrunding til nærmeste cent har haft en reel indvirkning på beløb, som forbrugerne skal betale, og om anvendelsen af denne regel har været til skade for de kontraktlige forpligtelser, som parterne har indgået.

56 Det påhviler således den forelæggende ret at efterprøve, om O2's beslutning om at afrunde alle sine minutpriser til nærmeste cent har haft en reel indvirkning på prisen, og om denne beslutning udgør en tilsidesættelse af de kontraktlige forpligtelser, som selskabet har indgået med sine kunder.

57 Herefter skal det andet præjudicielle spørgsmål besvares med, at forordning nr. 1103/97 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at andre beløb end dem, der skal betales eller kontoføres, afrundes til nærmeste cent, på betingelse af, at denne afrundingspraksis overholder det princip om kontraktkontinuitet, som er sikret ved denne forordnings artikel 3, og med det princip om neutralitet ved overgangen til euroen, der forfølges med forordningen, dvs. at denne afrundingspraksis ikke berører de kontraktlige forpligtelser, de erhvervsdrivende, herunder forbrugerne, har indgået, og at den ikke har nogen reel indvirkning på den pris, som faktisk skal betales.

Sagens omkostninger

58 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

1) **En tarif som den i hovedsagen omhandlede minutpris udgør ikke et pengebeløb, der skal betales eller kontoføres, i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 5, første punktum, i Rådets forordning (EF) nr. 1103/97 af 17. juni 1997 om visse bestemmelser vedrørende indførelsen af euroen, og skal derfor ikke i alle tilfælde afrundes til nærmeste cent. Den omstændighed, at tariffen er baseret på et bestemt multiplum af den enhed, der anvendes som grundlag for beregningen af fakturaens slutbeløb, eller at den nævnte tarif for forbrugeren er det afgørende element for prisen på varer eller tjenesteydelser, er uden betydning for denne vurdering.**

2) **Forordning nr. 1103/97 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at andre beløb end dem, der skal betales eller kontoføres, afrundes til nærmeste cent, på betingelse af, at denne afrundingspraksis overholder det princip om kontraktkontinuitet, som er sikret ved denne forordnings artikel 3, og med det princip om neutralitet ved overgangen til euroen, der forfølges med forordningen, dvs. at denne afrundingspraksis ikke berører de kontraktlige forpligtelser, de erhvervsdrivende, herunder forbrugerne, har indgået, og at den ikke har nogen reel indvirkning på den pris, som faktisk skal betales.**

Underskrifter